



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Alia nonnulla circa voluntatem Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

cum gaudium illud non sit minus ex naturâ suâ perpetuum, quàm visio.

Dicendum itaque: Etsi assensus & dissensus, amor & odium, gaudium & tristitia circa idem non possint esse simul in eodem subjecto, cum unus actus destruat formale objectum alterius, quando verò non sunt de eodem ut eodem, sicut hic contingit, non multo majorem dicunt repugnantiam, saltem in ordine ad divinam potentiam, quàm calor & frigus in summo. Dolebat ergo Christus summè de peccatis, gaudebat verò de Deo viso, & summo illo fructu, quem ex passione suâ hominum generi proventurum videbat.

V.

Gaudium & tristitia circa idem non possunt esse simul in eodem subjecto, cum unus actus destruat formale objectum alterius, quando verò non sunt de eodem ut eodem, sicut hic contingit, non multo majorem dicunt repugnantiam, saltem in ordine ad divinam potentiam.

VI.

Obje. Gaudium & tristitiam de diversis objectis possit esse simul in eadem animâ consistere.

Dices: Nisi sint de eodem objecto nullum videtur miraculum ut simul conjungantur, etiam in gradu intenso, sicut in amore & odio, assensu & dissensu contingit. Respondeo negando antecedens, & quoad gaudium beatificum non videtur difficultas, cum ex naturâ suâ constituat hominem in ultimo perfectionis statu, cui repugnat omnis tristitia, quare non potest eam secum in eadem animâ sine miraculo compati. Imò idem videtur de omni gaudio intenso, quod experientia constat impedire tristitiam de quovis alio objecto, saltem in gradu intenso, quod videtur tribui diverso modo tendendi utriusque, licet propriè contraria non sint.

VII.

Quo pacto de morte suâ & tormentis gaudebat & dolebat Christus.

Dices secundò: Etiam de eodem objecto habebat Christus summum gaudium & tristitiam, summè enim tristabatur de morte suâ & tormentis, de quibus tamen per visionem beatificam præsentatis summè gaudebat. Respondetur: Etiam si de morte suâ & tormentis dolerit simul & gavisus sit Christus, non tamen eodem modo; deus ergo dolebat ut erant mala naturæ, gaudebat verò ut erant media ad hominum salutem conducentia, quam maximè desiderabat Christus. Deinde Pater Suarez ait non necessariò gaudere beatos de objecto quovis secundario, quod vident in Deo, quamvis necessariò gaudeant de Deo, sicut licet necessariò amant Deum, non tamen necessariò amant proximum, & reliqua omnia, quæ in Deo intuentur.

SECTIO SECUNDA.

Alia nonnulla inquiruntur circa voluntatem Christi.

I.

Quoad actum efficacem certum est humanam & divinam Christi voluntatem maximè inter se fuisse semper concordet.

QUÆRES: Utrum humana Christi voluntas & divina semper fuerint inter se conformes, vel aliquando contrariæ. Quoad actum efficacem, communis est & certa omnium sententia semper fuisse inter se conformes, unde de se ait Christus: *Non quero voluntatem meam, sed ejus qui misit me*, & de eodem Christo dicitur Psalmo 36. *In capite libri scriptum est de me, ut faciam voluntatem tuam, Deus meus volui.*

II.

Quid sentiendum de actibus inefficacibus humana voluntatis.

Quoad actum inefficacem difficultas aliqua est ex eo quòd Christus in horto mortem aliquo modo per humanam voluntatem fugiebat, quam tamen divina voluntas efficaciter volebat ut subiret. Quoad hoc dico primò: Licet Christus aliquo modo mortem fugerit, non fuisse tamen ipsius voluntatem contrariam divinæ, nec enim voluntati absolutæ mortis subeundæ opponitur voluntas conditionata eandem vitandi, ita Cardinalis de Lugo disp. 15. de Incarnatione n. 17.

ubi hoc modo explicat hunc actum inefficacem Christi vitandi mortem, volo fugere mortem si Deus cum indifferentiâ exoratus annuere voluerit.

Secundò tamen dico: Etiam si quoad objectum materiale, aliquid volebat vel nolebat inefficaciter humana Christi voluntas, quod divina efficaciter volebat, ut constat ex illis verbis à Christo prolatis: *Non sicut ego volo, sed sicut tu*, simpliciter tamen etiam in hoc duæ illæ voluntates erant conformes: ita Suarez disp. 38. sect. 4. & communis Theologorum.

Ratio est: Quia actus ille, quo refugiebat Christus mortem inefficaciter ut malam naturæ, erat bonus & honestus, quem humana Christi voluntas non ex inconsideratione, & indeliberatè, sed cum plenâ deliberatione eliciebat, imò divina voluntas volebat ut humana actum illum eliceret, ergo non magis videtur ob hunc actum difformis humana voluntas divinæ, quàm divina sibi. Confirmatur: Per hunc actum humana voluntas implebat divinam, ergo non erat illi quoad eum difformis, imò non est necessarium dicere fugisse mortem humanam Christi voluntatem inefficaci illo actu ut præceptam, sed merè secundum se, ut ostenderet infirmitatem naturæ humanæ, qui actus cum esset bonus, & cum plenâ deliberatione elicitus, nullo modo displicebat Deo, nec retardabat à morte, prout erat præcepta, summâ promptitudine subeundâ.

Ultimò quæritur: An humana Christi voluntas semper fuerit impleta, & quæsitio est de voluntate efficaci, nam inefficacem non semper impletam fuisse jam ostensum est. Ad hoc dicimus: Quicquid humana Christi voluntas absolutè & efficaciter voluit, semper fuisse perfectum. Ratio est primò: Christus enim nihil nisi prudentissimè voluit, & quod efficere se posse noverat, ergo illud solum efficaciter voluit, quod potuit ad effectum perducere. Deinde hoc idem ostenditur ex summâ potestate Christo ut homini collatâ, quam illius dignitas & perfectio exigebat. Tertio: Quia planè frustratè & otiosè quis aliquid efficaciter vel per se, vel per alios attentaret, quod novit non efficiendum, imò videtur hoc omnino impossibile. Quarto: Christus siquidem novit quicquid Deus in omnibus vult voluntate beneplaciti, ergo si aliquid vellet efficaciter quod non esset habiturum effectum, vellet aliquid efficaciter, quod sciret esse contrarium voluntati divinæ, quod licet beatis fortè quoad aliqua saltem objecta & decreta, quæ non noverant, non repugnet, cum Angeli sancti fuerint sibi in rebus bonis contrarii, Christo tamen, qui illa novit, repugnat. Unde Sanctus Augustinus in quæstionibus veteris & novi testamenti: *Impossibile est, inquit, ut Salvatoris voluntas non impleatur, nec debet velle, quod scit fieri non debere.*

Objei hic solet locus ille Marci 7. ubi de Christo dicitur: *Domum ingressus voluit latere, & non potuit*, ergo aliquid volebat Christus per humanam voluntatem efficaciter, quod non fuit impletum. Respondeo, illam voluntatem non fuisse simpliciter efficacem, sed solum secundum quid, nempe volebat Christus quantum erat ex se latere, non tamen omnino absolutè, cum sciret nunquam se illud affecturum.

Urgebis: Agatho Papa in Epistolâ decretali relatâ in sextâ Synodo, ex his Scripturæ sacre locis probat duas fuisse in Christo voluntates, quod scilicet aliquid voluerit, quod efficere non potuerit,

III.

Quamvis quoad objectum materiale aliquid volebat humana Christi voluntas, quod divina volebat, non tamen etiam displicebat.

IV.

Actus ille, quo Christus mortem refugiebat ut malam naturæ, erat honestus.

V.

Primo locum humana Christi voluntas efficaciter semper fuerit impleta.

VI.

Quamvis intelligitur sit locus ille Marci 7. Voluit latere, & non potuit.

VII.

Obje. Agatho Papa dicit, esse videtur voluntatem

Christi efficacem non semper fuisse implenam. potuerit, quod, inquit ille, de humanâ voluntate dici debet, & de actu efficaci eiusdem, cum etiam divina voluntas quoad actus inefficaces effectum non sortiatur. Propter hoc Caietanus quæst. 13. art. 4. & Vasquez disp. 58. c. 2. aiunt hanc voluntatem Christi fuisse efficacem, & consequenter voluntatem ejus efficacem non semper fuisse implenam quoad ea, quæ erant per alios facienda.

VIII. Respondeo tamen, voluntatem illam non fuisse omnino efficacem: ad illud Agathonis dico, non inde præcisè Pontificem deducere argumentum, propterea fuisse in Christo humanam voluntatem, quia fuit aliqua voluntas, quæ non sortita est effectum, sed quæ non potuit fortiri, id est, quæ positis omnibus ex parte sui ad opus requisitis, adhuc non habuit vires ad illud efficiendum, præsertim si dependeat illud in executione ab aliis, in quos naturalem potestatem non habuit Christi voluntas. Hoc autem de divinâ voluntate dici non potest, utpote quæ ita in suâ potestate habet creaturas omnes, ut possit eas quocumque velit inflectere, & ad quævis munera uti pro libito. De Deo proinde nunquam dici potest non effecisse id quod volebat, & quod illius voluntas in actu primo non potuit seu non habuit vires sufficientes, ex quo patet optimè probare Pontificem esse in Christo aliam voluntatem præter divinam.

IX. Addo Synodum & Pontificem collegisse duas in Christo voluntates, tum ex modo, quo Christus verba illa in horto protulit, cum tristitiâ scilicet & timore, quorum affectuum non est capax voluntas divina; tum quod oraverit verba proferendo: *Pater si possibile est, &c.* Oratio autem in divinam voluntatem cadere non potest: tandem ex verbis ipsis, dicit enim Christus: *Non mea voluntas, sed tua fiat*, ubi apertè distinguuntur duæ voluntates.

SECTIO TERTIA.

Per quos actus meruerit Christus.

I. **H**Æc sola quaestio circa meritum Christi nobis discutienda restat, reliqua enim omnia ad illud spectantia tractavimus disputatione 47. præcipuè sectione tertiâ, in illâ enim disputatione fusè dictum est de merito Christi, declaratumque quid sibi, quid nobis, quid antiquis Patribus, quid Matri meruerit: Hanc verò quaestionem in hunc locum distuli.

II. Sermo autem est de voluntate humanâ Christi, & actibus ab eâ elicitis, per increatam enim voluntatem nihil mereri potuisse certum apud omnes est, tum ob alias rationes, tum quia meritum est inferioris respectu superioris, Deus autem sibi inferior non est, nec una persona divina respectu alterius, præsertim cum voluntas & operationes omnes libera, quæ ad meritum necessariò requiruntur, sint omnibus communes.

III. Difficultas solum est in præsentî: Utrum meruerit Christus per actus amoris Dei, per aliam enim virtutum operationes meruisse jam diximus, cum nihil obset nisi præceptum, quod tamen libertatem in Christo sufficientem ad meritum non sustulisse supra ostendimus.

IV. Pater Vasquez disp. 74. cap. 3. ait, Christum per actus amoris Dei nihil meruisse. Ratio ipsius est: Quia cum libertas requiratur ad meritum non sustulisse supra ostendimus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

tum, anima Christi, cum à primo conceptionis instanti viderit Deum, non potuit eum non amare, consequenter per actus amoris non meruit.

Dicendum nihilominus cum Sancto Thoma hic, quæst. 19. art. 3. Suarez disp. 39. sect. 2. Valentia quæst. 19. puncto 2 & aliis, meruisse Christum etiam per actus amoris Dei. Ratio est, primò, cum enim Christus habuerit scientiam, non solum beatam & intuitivam Dei, sed etiam abstractivam, utraque est apta ad fundandum amorem, ut enim diverso modo cognitiones tendunt in objectum, ita & potest ad ipsas sequi amor diversus, eadem enim diversitas objectiva, quæ relucet in cognitionibus, relucere etiam potest in actibus amoris ad eas consequentes, sicut namque quòd plures videntur in Deo creaturæ, eò perfectius videtur Deus, & consequenter amatur, ita quando in modo cognoscendi est tanta diversitas, ut hic contingit, magna esse debet diversitas in modo amandi. Confirmatur: Nam non videtur major ratio cur cognoscat Deum duplici cognitione, quam quòd duplici amore eum amet.

Dices: Posito quod Christi anima viderit Deum, non potuit eum non amare, ergo quod duobus actibus illum amet, cum non necessitetur, nisi ad unum solum, parum referret ad meritum. Respondeo negando consequentiam: Esto enim non tantum conferat ad laudabilitatem & meritum, amare Deum hic & nunc pluribus actibus dum necessariò quis illum debet amare, ac si nullam omnino ad hoc haberet necessitatem, non tamen est dubium, quin sicut laudem mereretur is, qui cum amare debeat, amat intensius, quam cogitur, ita & qui extensius, seu qui plures actus elicit.

Dicendum secundo, per actus etiam charitatis ortos ex visione beatificâ Christum meruisse. Aliqui conclusionem hanc ita defendunt, ut illum ipsum actum, quo Christus & beati amant Deum, dicant necessariò esse etiam amorem proximorum, sicque licet ad Deum terminetur necessariò, ad hos tamen terminari liberè, sicut, inquit, idem actus voluntatis divinæ est amor necessarius respectu Dei & attributorum ipsius, respectu tamen rerum creaturarum liber.

Sed hoc videtur difficile, ut nimirum idem indivisibilis actus simul liber sit & necessarius, cum in hoc involvi videatur aperta contradictio, nempe ita procedere actum illum à voluntate, ut sit in potestate voluntatis illum cohibere, qui est conceptus actus liberi, & ut hoc non sit in illius potestate, quæ est essentia actus necessarii. Quod autem additur de voluntate liberâ Dei, est in se summum mysterium, nec extendi debet ad voluntatem creatam, præsertim cum ob rei difficultatem negent multi posse Deum aliquid velle liberè sine mutatione aliquâ in creaturis factâ.

Secundo itaque dicunt alii: Possè amorem ortum etiam ex visione beatâ esse liberum & laudabilem. Ponunt itaque per visionem beatam representari Deum, & in illo creaturas, quo posito asserunt, licet quidem beatus videns Deum necessitetur ad amanda intrinseca, quæ in Deo videt, nempe Deum ipsum, non tamen extrinseca, videlicet creaturas: unde inquit, si eliciat actum, quo amet Deum & creaturas, facti plus quam necessitas visionis exigat: ita Valentia quæst. 19. p. 2. Moncaus disp. 9. sect. 9. Lugo disp. 27. num. 4. & alii, quæ sententia jam magis declarabitur.

F f

Quoad

per actus amoris Dei nihil meruisse.

V. Probabilissimum tamen est Christum meruisse per actus amoris Dei.

VI. Quamvis Christus per amorem ortum ex visione beatificâ non potuerit non amare Deum, alius tamen amor fuit omnino liber.

VII. Meruit etiam Christus per actus amoris ortos ex visione beatificâ.

VIII. Hoc tamen dici nullo modo potest, eundem scilicet actum simul esse liberum & necessarium.

IX. Dicunt alii ideo actum amoris beatifici esse possibile merito-rum, quia potest esse vel de Deo tantum, vel simul cum creaturis.